

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
JULIANE KOKOTT,
predstavljeni 21. marca 2013¹

Združene zadeve C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 in C-640/11

**Iberdrola, S.A. in drugi
proti
Administración del Estado**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Tribunal Supremo (Španija))

„Okolje — Uredba 2003/87/ES — Sistem za trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov — Brezplačna dodelitev pravic do emisij — Izravnava „nepričakovanih dobičkov““

I – Uvod

1. Evropski sistem za trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov iz Direktive 2003/87² je namenjen temu, da se okoljskopolitični problem reši s tržnimi mehanizmi. Vendar pa je eden izmed njegovih bistvenih elementov v nasprotju s tržno logiko: 95 % pravic do emisij je moralo biti v upoštevnem obdobju dodeljenih brezplačno, čeprav so se lahko na sekundarnem trgu prodajale za denar.
2. Obravnavani primer izhaja iz poizkusa Španije, da bi se spoprijela s posledicami, ki iz tega ravnanja izhajajo. Ta država članica namreč izravnava tako imenovane „nepričakovane dobičke“, ki nastajajo proizvajalcem električne energije, ker vrednost uporabljenih brezplačno dodeljenih pravic do emisij vključujejo v ceno električne energije.
3. Ugotoviti je treba, ali ta izravnava krši obveznost brezplačne dodelitve pravic do emisij. Pri tem je bistvenega pomena tudi cilj Direktive 2003/87, da se emisije toplogrednih plinov zmanjša s tržnimi mehanizmi.

¹ — Jezik izvirnika: nemščina.

² — Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 631), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2004/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. oktobra 2004 (UL L 338, str. 18). Direktiva 2009/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spremembi Direktive 2003/87/ES z namenom izboljšanja in razširitve sistema Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov (UL L 140, str. 63), ki se za obravnavani primer še ne uporablja, je določbe, ki jih je treba obravnavati v tej zadevi, bistveno spremenila.

II – Pravni okvir

A – Pravo Unije

4. Cilji in predmet Uredbe 2003/87 so v njenem členu 1 navedeni tako:

„Ta direktiva vzpostavlja sistem trgovanja s pravicami do emisij toplogrednih plinov v Skupnosti (v nadaljnjem besedilu ‚sistem Skupnosti‘), da bi pospešila zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na stroškovno in ekonomsko učinkovit način.“

5. Tržna naravnost tega sistema je poudarjena v teh uvodnih izjavah Uredbe:

„(5) [...] Cilj te direktive je prispevati k učinkovitejšemu izpolnjevanju obveznosti Evropske skupnosti in njenih držav članic prek učinkovitega evropskega trga s pravicami do emisije toplogrednih plinov ob čim manjšem zmanjšanju gospodarskega razvoja in zaposlovanja.

(6) [...]

(7) Potrebne so določbe Skupnosti o dodelitvi pravic v državah članicah za lažje ohranjanje celovitosti notranjega trga in preprečevanje izkrivljanja konkurence.

[...]

(20) Ta direktiva bo spodbujala uporabo energetsko učinkovitejših tehnologij, [...] [s katerimi se] proizvede manj emisij na enoto izhodne moči [...]

[...]

(23) Trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov mora biti del celovitega in skladnega paketa politik in ukrepov, ki jih izvajajo države članice na ravni Skupnosti. Brez poseganja v izvajanje členov 87 in 88 Pogodbe države članice lahko upoštevajo posledice regulatorne, fiskalne ali druge politike, ki si prizadeva za iste cilje, kadar so dejavnosti zajete v sistemu Skupnosti. [...]

[...]

(26) Ne glede na večstranski potencial tržno osnovanih mehanizmov, mora strategija Evropske unije za ublažitev sprememb podnebja temeljiti na ravnotežju med sistemom Skupnosti in drugimi vrstami ukrepov Skupnosti, nacionalnih in mednarodnih ukrepov.“

6. Dodelitev pravic do emisij je v členu 10 Uredbe 2003/87 urejena tako:

„Za triletno obdobje od 1. januarja 2005 države članice vsaj 95 % pravic dodelijo brezplačno. Za petletno obdobje od 1. januarja 2008 države članice vsaj 90 % pravic dodelijo brezplačno.“

7. V skladu s členom 9(1) Uredbe 2003/87 mora načrt razdelitve pravic do emisij upoštevati merila iz Priloge III. Poudariti je treba zahtevo po enakem obravnavanju iz točke 5 te priloge:

„Načrt ne razlikuje med družbami ali sektorji, tako da bi neupravičeno dajal prednost nekaterim podjetjem ali dejavnostim, v skladu z zahtevami Pogodbe, zlasti členov 87 in 88 Pogodbe.“

B – Špansko pravo

8. V členu 2 kraljeve uredbe-zakona 3/2006 je določeno, da se pri proizvodnji električne energije vračuna cena brezplačno dodeljenih pravic do emisij:

„[...] 1. Od 2. marca 2006 dalje – za ujemanja [ponudb za prodajo in nabavo] z dne 3. marca 2006 – se nadomestilo za dejavnost proizvodnje električne energije [...] zniža za znesek, ki je enak vrednosti pravic do emisij toplogrednih plinov, ki so bile proizvajalcem električne energije brezplačno dodeljene [...]

Za izračun zneskov morebitnih negativnih stanj iz obračuna tarife za leto 2006, ki ustrezajo obdobju od vključno 1. januarja 2006 do vključno 2. marca 2006, se navedeni zneski znižajo [...] za znesek, ki je enak vrednosti pravic do emisij, ki so bile [...] dodeljene [...] za isto obdobje.

2. Referenčna vrednost enote pravic do emisij je njihova tržna cena v ustrezajočem obdobju, ki se izračuna transparentno in objektivno.“

9. Ministrstvo za industrijo, turizem in trgovino je za izvajanje tega predpisa izdalo odredbo ITC/3315/2007 z dne 15. novembra 2007, ki določa znižanje nadomestil za dejavnost proizvodnje električne energije za znesek, ki je enak vrednosti brezplačno dodeljenih pravic do emisij toplogrednih plinov za leto 2006 (Orden por la que se regula, para el año 2006, la minoración de la retribución de la actividad de producción de energía eléctrica en el importe equivalente al valor de los derechos de emisión de gases de efecto de invernadero asignados gratuitamente).³

10. V skladu s členom 3(1) odredbe ITC/3315/2007 so morali španski proizvajalci električne energije načeloma za obdobje od 3. marca 2006 do 31. decembra 2006 plačevati dajatev, katere namen je bil, da se nadomestilo za električno energijo zniža za vrednost brezplačno dodeljenih pravic do emisij.

11. Člen 3(2) odredbe ITC/3315/2007 to znižanje opredeljuje tako:

Višina znižanja je sorazmerna z dodatnimi dohodki, ki so bili na trgu pridobljeni z vključitvijo vrednosti pravic do emisij, [...]

12. Način izračuna te dajatve je določen v členu 4 odredbe ITC/3315/2007. V točki (a) tega člena je določena dajatev za naprave, ki ne potrebujejo pravic do emisij:

$$„Y^T_i = QT_i \times FE_m \times PCO_2^T$$

pri čemer je:

Y^T_i plačilo v EUR za napravo i , ki se ji ne dodeli nobenih pravic do emisij [...]

QT_i celotna proizvodnja električne energije naprave i [...]

$P^{CO_2^T}$ povprečna cena za tono ekvivalenta CO_2 v obdobju T v obdobju od 3. marca do vključno 31. decembra 2006, izražena v EUR na tono ekvivalenta CO_2 . [...]

FE_m emisijski faktor naprave s kombiniranim ciklom na zemeljski plin v tonah ekvivalenta CO_2 na MWh. FE_m ima vrednost 0,365 tone CO_2 /MWh.“

3 — BOE št. 275 z dne 16. novembra 2007, str. 53807.

13. Člen 4(b) odredbe ITC/3315/2007 določa način izračuna dajatve za naprave, ki potrebujejo pravice do emisij:

$$„X^T_i = (d / 365) \times DA^{2006}_i \times P^{CO_2}_T \times (FE_m / FE_i)“$$

pri čemer je:

X^T_i plačilo v EUR za napravo i , ki se ji dodeli pravice do emisij [...] Za vsako napravo, ki se ji dodeli pravice do emisij, je najvišja vrednost X^T_i znesek, ki se dobi, če se za to napravo uporabi formula iz člena 4(a), ki določa znižanje za tehnologije, za katere se ne dodelijo pravice do emisij.

d število obratovalnih dni naprave i v obdobju T . [...]

DA^{2006}_i količina pravic do emisij, ki se napravi i dodelijo v skladu z nacionalnim načrtom razdelitve za obdobje od 2005 do 2007, v tonah ekvivalenta CO^2 .

FE_i emisijski faktor naprave i za leto 2006 v tonah ekvivalenta CO^2 na MWh.

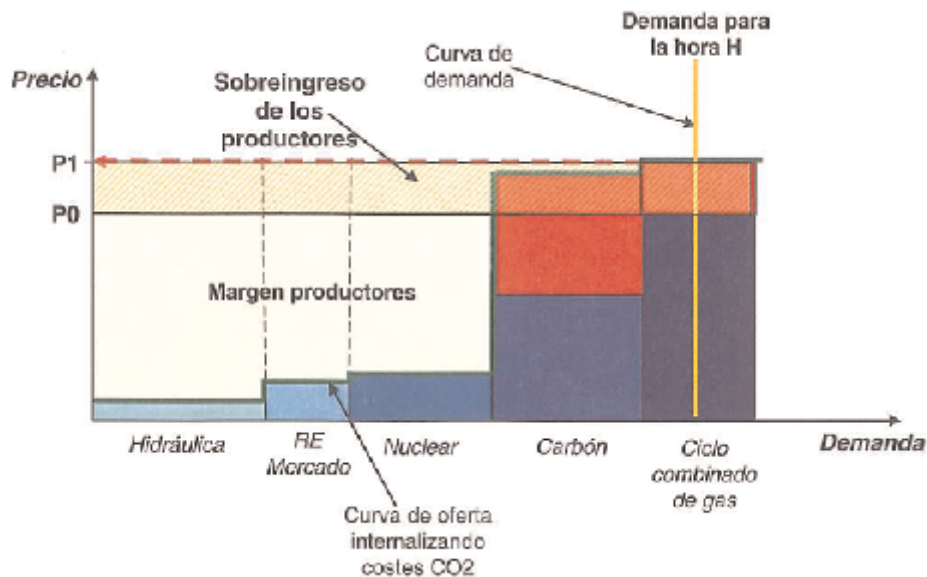
Spremenljivki FE_m in $P^{CO_2}_T$ sta opredeljeni v prejšnji točki.“

14. Za obdobje od 1. januarja 2006 do 2. marca 2006 so ustrezna pravila določena v členih 5 in 6 odredbe ITC/3315/2007.

III – Predlog za sprejetje predhodne odločbe

15. Predmet obravnavanega primera je dajatev, ki jo Španija zaračunava proizvajalcem električne energije, da bi izravnala tako imenovane „nepričakovane dobičke“.

16. Oblikovanje cene električne energije na španskem veleprodajnem trgu in v njej vsebovani nepričakovani dobički so razvidni iz grafike, ki jo je predložila Španija:

17. Podrobneje:

18. V Španiji se veleprodajna cena električne energije določa na dražbah, na katerih proizvajalci električne energije določene količine električne energije za določeno časovno obdobje ponujajo po določeni ceni. Cena, ki je rezultat take dražbe, je enaka najdražji ponudbi, ki jo je treba upoštevati, da bi se popolnoma zadostilo povpraševanju po električni energiji v določenem časovnem obdobju. Po tej ceni se plača vse ponudnike, katerih ponudbe se upoštevajo, tudi tiste ponudnike, ki so oddali bistveno ugodnejše ponudbe. Ta cena je na grafiki ponazorjena s črto P1.

19. „Nepričakovani dobiček“ je posledica dejstva, da proizvajalci električne energije vrednost pravic do emisij, ki jim jih je španska država dodelila brezplačno, kot tako imenovane oportunitetne stroške v celoti vključijo v ponudbe, ki se upoštevajo pri določitvi cene. Oportunitetni stroški so prihodki, ki se jim podjetje odpove, če pravic do emisij ne proda na sekundarnem trgu, temveč jih uporabi pri proizvodnji električne energije. Ti oportunitetni stroški so na grafiki ponazorjeni z zgornjima (rdečima) odsekkoma obeh desnih stolpcem (pri tem carbón pomeni premog, ciclo combinado de gas pa kombinirano plinsko-parno elektrarno).

20. Vendar pa nepričakovani dobički pri vseh ponudnikih niso enaki vključenim oportunitetnim stroškom. Ta dobiček namreč nastane le v višini zneska, za katerega se je cena električne energije pri najvišji še upoštevani ponudbi povišala zaradi vključitve oportunitetnih stroškov.

21. Po podatkih Španije so v upoštevnem obdobju najvišje še upoštevane ponudbe oddale plinsko-parne elektrarne, katerih ponudbe so na grafiki ponazorjene z desnim stolpcem. Za to vrsto elektrarne je „nepričakovani dobiček“ zato v celoti enak vrednosti uporabljenih brezplačno dodeljenih pravic do emisij.

22. Vse druge vrste elektrarn imajo nižje stroške in so zaradi tega predložile nižje ponudbe. Ker pa je njihovo nadomestilo odvisno od najdražje ponudbe, je njihov „nepričakovani dobiček“ enak oportunitetnim stroškom za uporabo pravic do emisij pri najdražji ponudbi, v tem primeru ponudbi plinsko-parne elektrarne. Na grafiki je nepričakovani dobiček prikazan z zgornjim, šrafiranim slojem.

23. Dajatev za izravnavo tega „nepričakovanega dobička“ se izračuna po formulah iz členov 4(b) in 6(b) odredbe ITC/3315/2007.

24. Bistvena sestavina teh formul je energetska učinkovitost elektrarn. Pri tem gre za količino ton ogljikovega dioksida, ki jih elektrarna sprosti pri proizvodnji ene MWh električne energije. Ker elektrarna na premog pri proizvodnji te količine električne energije sprosti približno tonno ogljikovega dioksida, je vrednost za to vrsto elektrarne 1. Plinsko-parne elektrarne imajo vrednost 0,365 in so tako bistveno energetske učinkovitejše, saj sproščajo le približno tretjino količine ogljikovega dioksida, ki bi ga sprostil primerljiva elektrarna na premog.

25. V omenjenih formulah je določeno, da se vrednost energetske učinkovitosti plinsko-parnih elektrarn deli z ustrezno vrednostjo posamične elektrarne, rezultat pa se množi s številom pravic do emisij, ki so bile tej elektrarni podeljene brezplačno. Zadnjenaavedena količina je odvisna od potreb elektrarne, to je od njene energetske učinkovitosti. Pri manj učinkovitih elektrarnah se zato manjši koeficient – pri elektrarnah na premog $0,365/1 = 0,365$ – množi z večjim številom dodeljenih pravic do emisij, pri energetske učinkovitejših elektrarnah pa se večji koeficient – v primeru plinsko-parnih elektrarn $0,365/0,365 = 1$ – množi z manjšim številom dodeljenih pravic do emisij. Ta izračun bi moral načeloma voditi do zblizanja vrednosti.⁴

26. Ker so vse ostale elektrarne, ki potrebujejo pravice do emisij, manj energetske učinkovite od plinsko-parnih elektrarn, predstavlja njihova dajatev bistveno manjši delež vrednosti brezplačno dodeljenih pravic do emisij kot pri plinsko-parnih elektrarnah. Tako je ta delež pri elektrarnah na črni premog, ki za enako količino proizvedene električne energije potrebujejo približno trikrat več pravic do emisij kot plinsko-parne elektrarne, le približno tretjino deleža pri plinsko-parnih elektrarnah.

27. Poleg tega je treba opozoriti, da morajo dajatev plačevati tudi elektrarne, ki ne potrebujejo pravic do emisije, to so zlasti jedrske in hidroelektrarne. Električna energija, ki jo proizvedejo te elektrarne, je v skladu s členoma 4(a) in 6(a) odredbe ITC/3315/2007 obremenjena tako, kot če bi jo proizvedle plinsko-parne elektrarne, ki uporabljajo izključno brezplačno dodeljene pravice do emisij.

28. Različna španska podjetja v sektorju električne energije so izpodbijala to dajatev. Potem ko so bile njihove zahteve najprej zavrjene, so zadeve trenutno v postopku pred Tribunal Supremo.

29. Ker se podjetja med drugim sklicujejo na člen 10 Uredbe 2003/87, je Tribunal Supremo v zadevah C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 in C-640/11 Sodišču postavilo naslednje vprašanje:

Ali je člen 10 Direktive 2003/87/ES mogoče razlagati tako, da ne nasprotuje uporabi nacionalnih zakonodajnih ukrepov, kakršni so ti, ki so obravnavani v tem postopku in katerih cilj in učinek je znižanje nadomestila za dejavnost proizvodnje električne energije za znesek, ki je enak vrednosti pravic do emisij toplogrednih plinov, brezplačno dodeljenih za ustrezno obdobje?

30. Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 18. januarja 2012 vse omenjene zadeve združil za nadaljnji postopek.

31. V pisnem postopku in na obravnavi z dne 7. februarja 2013 so sodelovale družbe Iberdrola, S.A., Gas Natural SDG, S.A., Tarragona Power, S.L., Bizkaia Energía, S.L., Bahía de Bizkaia Electricidad, S.L., E.ON Generación, S.L. in Endesa, S.A. kot stranke v postopku v glavni stvari ter Kraljevina Španija in Evropska komisija.

4 — Odstopanja lahko povzročijo različen čas obratovanja, ki se prav tako upošteva v formuli.

IV – Pravna presoja

A – Razlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

32. Tribunal Supremo sprašuje, ali se lahko nadomestilo za proizvodnjo električne energije (na veleprodajnem trgu) zniža za znesek, ki je enak vrednosti pravic do emisij toplogrednih plinov, ki so bile brezplačno dodeljene v upoštevnem obdobju. To vprašanje povzema besedilo člena 2 kraljeve uredbe-zakona 3/2006 ter členov 3(1) in 5(1) odredbe ITC/3315/2007, v katerih je določeno ustrezno znižanje oziroma dajatev.

33. Vendar pa vprašanje spornega predmeta zadeve ne zajema popolnoma. V skladu s členoma 3(2) in 5(2) odredbe ITC/3315/2007 je dajatev enaka dodatnim dohodkom, ki zaradi vključitve vrednosti pravic do emisij nastanejo na trgu. Iz členov 4 in 6 odredbe in navedb udeležencev izhaja, da se nadomestilo ne zniža vedno za celotno vrednost brezplačno dodeljenih pravic do emisij. Kot se izrecno priznava v predlogih za sprejetje predhodne odločbe, se je vlada v zvezi z brezplačnim prejemanjem pravic do emisij omejila na to, da nevtralizira njihov učinek na končno ceno električne energije. Ta zakonski ukrep temelji na ugotovitvi, da bi imeli proizvajalci električne energije brez znižanja „nepričakovane dobičke“.

34. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je treba zaradi tega razumeti tako, da se z njim sprašuje, ali člen 10 Uredbe 2003/87 nasprotuje uporabi nacionalnih zakonodajnih ukrepov, kakršni so v obravnavanem primeru, ki učinkujejo tako, da se nadomestilo za proizvodnjo električne energije z dajatvijo zniža za toliko, za kolikor se je to nadomestilo povišalo zaradi brezplačne dodelitve pravic do emisij.

B – Razlaga člena 10 Direktive 2003/87

35. V skladu s členom 10 Direktive 2003/87 so države članice v upoštevnem času brezplačno dodelile vsaj 95 % pravic do emisij. Ta določba tako že po njeni jezikovni razlagi nasprotuje dajatvam, ki bi predstavljale plačilo za *dodelitev* pravic do emisij.

36. V nasprotju s tem pa člen 10 Direktive 2003/87 ne določa *uporabe* pravic do emisij. V zvezi s tem iz člena 12 te direktive izhaja, da jih lahko njihovi imetniki prenesejo na druge ali porabijo, tako da z napravami, na katere se nanaša ta direktiva, sproščajo toplogredne pline. Na vprašanje, do kakšne mere lahko države članice s svojimi ukrepi tako porabo obremenijo, Direktiva ne daje odgovora.

37. Zato je treba izhajati iz tega, da Direktiva 2003/87 načeloma ne nasprotuje splošnim ureditvam, na podlagi katerih v zvezi z uporabo pravic do emisij nastanejo stroški, na primer davek na dodano vrednost ali na dohodke.

38. Seveda pa se načela brezplačne dodelitve ne sme obiti z ukrepi, za katere se sicer zdi, da se ne vežejo na dodelitev, dejansko pa so plačilo za dodelitev.

39. Poleg tega so tako z Direktivo 2003/87 kot posebej z njenim členom 10 nezdružljive ureditve, ki obremenitev posredno povezujejo z dodelitvijo, če je njihov učinek v nasprotju s sistemom in cilji te direktive.

40. Zato bom najprej preizkusila, ali je treba špansko dajatev šteti za neposredno ali posredno plačilo za dodelitev pravic do emisij (v oddelku 1), in nato preučila cilje, ki jih ima Direktiva (v oddelku 2). Nazadnje bom preučila še Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v oddelku 3).

1. Plačilo za dodelitev pravic do emisij

41. Španska ureditev ne učinkuje tako, da bi bilo treba proizvajalcem električne energije zadevne pravice do emisij plačati neposredno. Te pravice do emisij namreč dobijo zastonj.

42. Vendar pa je dajatev povezana s prodajo električne energije na trgu z električno energijo. Načeloma lahko obveznost plačila pri prodaji električne energije posredno krši pravilo o brezplačni dodelitvi pravic do emisij. V obravnavanem primeru je argument za to zlasti okoliščina, da se brezplačna dodelitev pravic do emisij za proizvodnjo električne energije upošteva pri izračunu izravnave. To bi lahko pomenilo naknadno pobrano dajatev za dodelitev pravic do emisij.

43. Temu pa nasprotuje dejstvo, da dajatev ni premo sorazmerna s številom dodeljenih pravic do emisij, temveč je odvisna od vrste elektrarne. To dajatev je treba – kot kažejo podatki, ki sta jih predložili družbi Iberdrola in Tarragona Power⁵ – načeloma izračunati tako, da izravna zgolj povišanje cene, ki nastane zaradi vključitve oportunitetnih stroškov pravic do emisij pri plinsko-parnih elektrarnah.⁶

44. Kot med drugim navaja Španija, dajatve ne plačujejo le proizvajalci električne energije, ki brezplačno dodeljene pravice do emisij uporabijo pri proizvodnji električne energije, temveč v skladu s členoma 4(a) in 6(a) odredbe ITC/3315/2007 tudi proizvajalci električne energije, ki pravic do emisij ne potrebujejo, kot so na primer upravljavci jedrskih ali hidroelektrarn. Zaradi enotne cene električne energije imajo namreč tudi upravljavci teh elektrarn koristi od tega, da upravljavci plinsko-parnih elektrarn vključujejo oportunitetne stroške.

45. Nazadnje je treba k temu dodati, da dajatve ni treba plačati, če upravljavec elektrarne brezplačno dodeljene pravice do emisij proda na sekundarnem trgu.

46. Zato v nasprotju z navedbami podjetij ne gre za posredno plačilo za dodelitev pravic do emisij, temveč za dajatev na proizvodnjo električne energije. Dodelitev je le eden od več dejavnikov, ki se upoštevajo pri njenem izračunu.

2. Cilji Direktive 2003/87

47. Seveda pa se Direktive 2003/87 in zlasti njenega člena 10 ne sme razlagati tako, da dopuščata obremenitev pridobiteljev pravic do emisij, če se pri tej obremenitvi poleg ostalih meril upošteva tudi brezplačno dodelitev pravic do emisij in če je nezdržljiva s sistemom in cilji Direktive.

48. V skladu s členom 1 Direktive 2003/87 ta direktiva vzpostavlja sistem trgovanja s pravicami do emisij toplogrednih plinov, da bi pospešila zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na stroškovno in ekonomsko učinkovit način.

49. Čeprav je torej končni cilj sistema za trgovanje s pravicami do emisij varstvo okolja z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov, ta sistem teh emisij ne zmanjšuje sam po sebi, temveč spodbuja in pospešuje iskanje stroškovno najučinkovitejših rešitev za zagotovitev znižanja teh emisij.⁷

5 — Vloga z dne 18. januarja 2013, Priloga, str. 8 (tabela 3, primerjava elektrarn Anllares in Palos 2). Glej tudi točko 15 vloge družbe E.ON z dne 18. januarja 2013.

6 — Glej točko 26 zgoraj in točko 79 spodaj in naslednje.

7 — Sodbi z dne 16. decembra 2008 v zadevi Arcelor Atlantique et Lorraine in drugi (C-127/07, ZOdl., str. I-9895, točka 31) in z dne 21. decembra 2011 v zadevi Air Transport Association of America in drugi (C-366/10, ZOdl., str. I-13755, točka 139).

50. Iz tega tudi izhaja, da je ekonomska logika sistema za trgovanje s pravicami v tem, da se zmanjšanje emisij toplogrednih plinov zagotovi na stroškovno najučinkovitejši način. Namen tega sistema je zlasti z omogočanjem prodaje dodeljenih pravic do emisij spodbuditi vse udeležence navedenega sistema, da bi izpuščali manj toplogrednih plinov od pravic, ki so jim bile sprva dodeljene, da bi lahko njihov presežek prenesli na drugega udeleženca, ki je proizvedel večjo količino emisij od pravic, ki so mu bile dodeljene.⁸

51. Španska dajatev je zato lahko v nasprotju z Direktivo 2003/87, če ta dajatev ovira tržni mehanizem, ki je bil vzpostavljen s to direktivo (glej pododdelek (a)), ali cilj zmanjšanja emisij, ki se ga želi s tem mehanizmom doseči (glej pododdelek (b)).

(a) Tržni mehanizem

Sistemska nujnost „nepričakovanega dobička“

52. Navedbe podjetij nazadnje temeljijo na ugotovitvi, da je izravnava „nepričakovanih dobičkov“ v nasprotju s sistemom. Ker se jim v skladu z Direktivo 2003/87 pravice do emisij, ki jih lahko uporabijo pri poslovanju, dodelijo brezplačno, naj bi se jim omogočilo tudi obdržanje prihodkov iz naslova teh pravic, se pravi v obravnavanem primeru „nepričakovanih dobičkov“.

53. V zvezi s tem stališčem je treba priznati, da sistem Direktive take „nepričakovane dobičke“ dopušča in ne predpisuje izravnave „nepričakovanih dobičkov“ niti je nikjer izrecno ne graja.

54. Vendar pa je v nasprotju s temeljnimi načeli pravičnosti, zlasti z načelom enakega obravnavanja, če Unija določenim podjetjem dodeli prednost, ki ne temelji na neki nasprotni dajatvi ali ni posebej upravičena. V obravnavanem primeru proizvajalci električne energije pravice do emisij dobijo brezplačno, ne da bi za to zagotovili nasprotno dajatev. Lahko jih prodajo ali uporabijo pri proizvodnji električne energije ter pri prodaji električne energije oportunitetne stroške pravic do emisij vključijo v njihovo ceno. Podjetja, za katera se Direktiva 2003/87 ne uporablja, pa, nasprotno, ne dobijo nobenih pravic do emisij. In če se ta druga podjetja ukvarjajo z dobavo električne energije na lokalni ravni, morajo celo pri nakupu električne energije prednost, ki jo imajo elektrarne, to je njihov „nepričakovani dobiček“, financirati.

55. Direktive 2003/87 se zato ne sme razumeti tako, da državam članicam načeloma prepoveduje, da proizvajalcem električne energije odvzame prednost, ki jo imajo zaradi uporabe brezplačno dodeljenih pravic do emisij. Navedbam podjetij se zato lahko pritrudi le, če je „nepričakovani dobiček“ nujen zaradi drugih razlogov iz Direktive.

Postopna vzpostavitev sistema

56. Po Komisijinem predlogu Direktive 2003/87 naj bi se pravice do emisij v obdobju, upoštevnem v obravnavanem primeru, dodeljevale brezplačno, ker ni bilo še nobenih mednarodnih obveznosti za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov.⁹ Prav tako naj cena teh pravic ne bi bila znana.¹⁰ Komisija je želela način dodelitve za naslednja obdobja dodelitve določiti na podlagi pridobljenih izkušenj.¹¹ Ta pristop je v skladu s postopnostjo, ki je značilna za uvedbo sistema za trgovanje s pravicami do emisij.¹²

8 — Zgoraj v opombi 7 navedeni sodbi Arcelor Atlantique et Lorraine in drugi (točka 32) in Air Transport Association of America in drugi (točka 140).

9 — COM(2001) 581 final, točka 1.2 (str. 3).

10 — Naveden v opombi 9, točka 13 (str. 11 in 12).

11 — Naveden v opombi 9, točka 13 (str. 12).

12 — Zgoraj v opombi 7 navedena sodba Arcelor Atlantique et Lorraine in drugi (točka 61 in naslednje).

57. Zaradi tega pristopa je začetno brezplačno dodeljevanje pravic do emisij upravičeno. Vendar ne izključuje možnosti izravnave iz tega dodeljevanja izhajajoče prednosti, če jo je mogoče določiti.

Mednarodna konkurenca

58. Poleg tega se predpostavlja, da brezplačno dodeljevanje spada k cilju iz uvodne izjave 5 Direktive 2003/87, to je čim manjše zmanjšanje gospodarskega razvoja in zaposlovanja. V skladu s tem temeljnim legitimnim ciljem¹³ je, da se zlasti omeji obremenitev podjetij, ki so izpostavljena mednarodni konkurenci. Kot navaja Komisija, ta podjetja stroške pravic do emisij težko vključijo v svoje cene, če njihovi konkurenti takih stroškov nimajo.

59. Vendar pa proizvajalci električne energije praviloma niso izpostavljeni mednarodni konkurenci. Zato lahko stroške pravic do emisij v najvišji možni meri vključijo v svoje cene¹⁴ in te zaščite ne potrebujejo.

Konkurenca na notranjem trgu

60. V skladu z uvodno izjavo 7 Direktive 2003/87 so določbe Unije o dodelitvi pravic do emisij potrebne tudi zaradi ohranjanja celovitosti notranjega trga in preprečevanja izkrivljanja konkurence.¹⁵ Pretežno brezplačno dodeljevanje pravic do emisij torej uresničuje tudi te cilje.

61. Konkurenco na notranjem trgu se lahko načeloma ovira, če imajo nekatera podjetja „nepričakovane dobičke“ zaradi vključitve oportunitetnih stroškov brezplačno dodeljenih pravic do emisij, medtem ko morajo druga podjetja te dobičke odvajati.¹⁶ To zadeva tudi sektor električne energije, saj ima Španija dobavne vezi s Francijo in Portugalsko.¹⁷

62. Vendar pa tudi na notranjem trgu popolna uskladitev dajatev ni nujna. Razlike v pravu držav članic imajo lahko za zadevne subjekte, odvisno od primera, prednosti ali slabosti.¹⁸ Zato načelo brezplačne dodelitve pravic do emisij tudi z vidika varstva konkurence na notranjem trgu ne nasprotuje vsaki obremenitvi, ki jo države članice posredno vežejo na to dodelitev.

63. Zato mora biti tudi v zvezi s tem odločilno, da španska dajatev ni vezana na dodelitev pravic do emisij, temveč na njihovo uporabo za proizvodnjo električne energije. Medtem ko za dodelitev veljajo skupna pravila iz Direktive 2003/87, to za dajatve na uporabo pravic do emisij ne velja. Izravnava dodatnega „nepričakovanega dobička“ ima bistveno manjše učinke na konkurenco kot različni stroški za dodelitev pravic do emisij, to je za pridobitev nujnega proizvodnega sredstva.

13 — Sodba z dne 7. julija 2006 v zadevi S.P.C.M. in drugi (C-558/07, ZOdl., str. I-5783, točka 57). Glej tudi sodbi z dne 29. marca 2012 v zadevi Komisija proti Poljski (C-504/09 P, točka 77) in v zadevi Komisija proti Estoniji (C-505/09 P, točka 79).

14 — Glej uvodno izjavo 19 Direktive 2009/29. Glej Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o oceni nacionalnih načrtov razdelitve pravic za emisije toplogrednih plinov v drugem obdobju sistema EU za trgovanje z emisijami, ki spremljajo odločbe Komisije z dne 29. novembra 2006 o državnih načrtih dodelitve pravic Nemčije, Grčije, Irske, Latvije, Litve, Luksemburga, Malte, Slovaške, Švedske in Združenega Kraljestva v skladu z Direktivo 2003/87/ES (COM(2006) 725 final, str. 13, točka 2.4, naslov „Dražba“) in Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2003/87/ES z namenom izboljšanja in razširitve sistema Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov (COM(2008) 16 final, str. 8, točka 4).

15 — Glej zgoraj v opombi 13 navedeni sodbi Komisija proti Poljski in Komisija proti Estoniji.

16 — Glej zgoraj v opombi 9 navedeni predlog Komisije (točka 13, str. 11).

17 — Glej Red Eléctrica de España „Intercambios internacionales físicos de energía eléctrica“ (http://www.ree.es/sistema_electrico/series_estadisticas.asp, obiskano 12. februarja 2013).

18 — Glej sodbe z dne 19. marca 2002 v združenih zadevah Hervein in drugi (C-393/99 in C-394/99, Recueil, str. I-2829, točka 51), z dne 29. aprila 2004 v zadevi Weigel (C-387/01, Recueil, str. I-4981, točka 55) in z dne 15. junija 2010 v zadevi Komisija proti Španiji (C-211/08, ZOdl., str. I-5267, točka 61).

64. Potrebna zaščita notranjega trga se pri tem zagotovi s tem, da morajo države članice pri izravnavi „nepričakovanega dobička“ upoštevati tudi pravo Unije,¹⁹ zlasti temeljne svoboščine. Vendar pa je za v obravnavanem primeru zadevno količinsko omejitev pri izvozu v smislu člena 35 PDEU pogoj ta, da zadevni ukrep bolj vpliva na izvoz kot na prodajo na nacionalnem trgu.²⁰ Sporna dajatev pa „nepričakovane dobičke“ izravnava tako pri izvozu kot pri prodaji električne energije znotraj države.

65. Nekatera izmed udeleženih podjetij dajlatvi očitajo tudi, da se plačuje le pri proizvodnji električne energije, ne pa v drugih gospodarskih panogah, kjer so pravice do emisij ravno tako pridobili brezplačno.

66. Vendar pa ni razvidno, da bi bila proizvodnja električne energije neposredno konkurenčna drugim gospodarskim panogam. Zagotavljanje omrežne električne energije v tržnih pogojih praktično nima substituta. Zato različno obravnavanje gospodarskih panog konkurence ali učinkovitost tržnega mehanizma ne more občutno ovirati.

Vmesna ugotovitev

67. Iz zgoraj navedenega izhaja, da sporna dajatev iz postopka v glavni stvari ni v nasprotju s tržnim mehanizmom iz Direktive 2003/87.

(b) Cilj zmanjšanja emisij

68. Dajatev v okviru tega tržnega mehanizma seveda tudi ne sme dajati spodbud, ki bi nasprotovale cilju Direktive 2003/87, da se zmanjšajo emisije toplogrednih plinov.

Potrošniške cene

69. Prvi konflikt s ciljem zmanjševanja teh emisij bi bil lahko povezan z učinkovanjem dajlatve na *potrošniške cene*. Udeleženi proizvajalci električne energije poudarjajo, da je zakonodajalec Unije pri sprejetju Direktive 2003/87 izhajal iz tega, da se bo vrednost brezplačno dodeljenih pravic do emisij vključila v ceno.²¹

70. Ta navedba temelji na načeloma pravilnem razmisleku. Če se oportunitetni stroški pravic do emisije vključijo v potrošniške cene, imajo potrošniki zaradi tega cenovnega signala dodatno vzpodbudo, da porabijo manj električne energije in s tem prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

71. Čeprav Direktiva 2003/87 te vzpodbude za potrošnike izrecno ne navaja, je razvidna iz logike tržnega mehanizma, ki je bil s to direktivo ustvarjen. Ta mehanizem naj bi služil ravno temu, da se obremenitvam okolja določi cena, tako da se zagotovi upoštevanje teh stroškov pri odločitvah vseh odločilnih subjektov.

72. Vendar pa izravnava „nepričakovanih dobičkov“, ki izhajajo iz vključitve teh stroškov, ni nujno v nasprotju s tem ciljem tržnega mehanizma. To, da morajo proizvajalci električne energije morebitne dodatne prihodke na veleprodajnem trgu odvesti, namreč ni ovira za posredovanje tega cenovnega signala potrošnikom.

19 — Glej sodbi z dne 21. septembra 1999 v zadevi Saint-Gobain ZN (C-307/97, Recueil, str. I-6161, točka 57) in z dne 27. novembra 2012 v zadevi Pringle (C-370/12, str. 69).

20 — Sodba z dne 16. decembra 2008 v zadevi Gysbrechts in Santurel Inter (C-205/07, ZOdl., str. I-9947, točka 43).

21 — Glej Zeleno knjigo o trgovanju z emisijami toplogrednih plinov v Evropski uniji z dne 8. marca 2000 (COM(2000) 87 final, točka 7.3, str. 23).

73. Vendar pa bi bila lahko obravnavana dajatev v nasprotju s tem tržnim mehanizmom zaradi tega, ker se želi z njo obremenitev končnih potrošnikov zmanjšati za „nepričakovane dobičke“ proizvajalcev električne energije.

74. Po navedbah Tribunal Supremo je namreč ta dajatev povezana s terjatvijo, za katero je predvideno, da jo bodo morali zasebni končni potrošniki izpolnjevati v prihodnosti. Ta terjatev ustreza tako imenovanemu tarifnemu primanjkljaju. Ta tarifni primanjkljaj nastane, ker potrošniške cene v Španiji določa država. Že nekaj let so bile tako določene cene premajhne, da bi krile stroške lokalnih dobaviteljev električne energije, ki so to energijo pridobili na veleprodajnem trgu. Pri teh podjetjih je tako nastal primanjkljaj. Sporna izravnava se v skladu z dodatno določbo k odredbi ITC/3315/2007 odšteje od zneska tega primanjkljaja in torej prispeva k njegovemu zmanjšanju. Če se domneva, da bo Španija tarifni primanjkljaj lokalnih dobaviteljev nekega dne preko višjih cen električne energije prenesla na potrošnike, bi v takem primeru izravnava za potrošnike posredno pomenila razbremenitev.

75. Vendar pa je ta razbremenilni učinek preveč negotov, da bi pomenil oviro za cenovni signal. Ta signal je namreč bolj oviran zaradi državnega določanja potrošniških cen, saj so te tako nizke, da potrošniki vključitve oportunitetnih stroškov ne občutijo.

76. Morebitna razbremenitev potrošnikov z izravnavo sama po sebi zato ni v nasprotju z Direktivo 2003/87.

Slabši položaj energetske učinkovitejših elektrarn

77. Družbi Iberdrola in Tarragona Power, s podporo družb Gas Natural, Bizkaya Energia in Bahía de Bizkaia Electricidad, navajata, da dajatev energetske učinkovitejše elektrarne postavlja v slabši položaj. Dejansko se pri posebej energetske učinkovitih plinsko-parnih elektrarnah izravna bistveno večji delež tržne vrednosti brezplačno dodeljenih pravic do emisij kot pri manj energetske učinkovitih elektrarnah. V primerih, ki jih navajata družbi Iberdrola in Taragona Power,²² so bile neki plinsko-parni elektrarni dodeljene pravice do emisij v vrednosti približno 11,9 milijonov EUR, pri čemer je bila odtegnjena dajatev v višini 7,4 milijonov EUR, kar pomeni približno 62 %. Za elektrarno na premog, ki je dobila pravice do emisij v vrednosti približno 12,7 milijonov EUR, pa je bila dajatev le 3 milijone EUR, to je 23,6 %. Iz te različne obremenitve naj bi izhajalo, da gre za neupravičeno postavitev v slabši položaj.

78. Ta navedba temelji na ideji, ki se izraža v uvodni izjavi 20 Direktive 2003/87, da naj se zmanjšanje emisij toplogrednih plinov doseže tudi z energetske učinkovitejšo proizvodnjo. Temu cilju bi nasprotovali ukrepi, ki ovirajo vzpodbude za uporabo energetske učinkovitejših tehnologij.

79. Vendar pa se zdi obremenitev različnih vrst elektrarn neuravnotežena le v razmerju do brezplačne dodelitve pravic do emisij. Dejansko so vse vrste elektrarn obremenjene enako, to je v višini njihovega nepričakovanega dobička. Velja le, da ta ni vedno enak količini brezplačno dodeljenih pravic do emisij.

80. Ta učinek je razviden iz zgoraj predstavljenega načina oblikovanja cen na veleprodajnem trgu v Španiji.²³ Ker se cena določa na podlagi ponudb plinsko-parnih elektrarn, imajo vse elektrarne, ki električno energijo proizvajajo ceneje, v vsakem primeru za svojo električno energijo profitno maržo v višini razlike med njihovimi siceršnjimi stroški in ceno plinsko-parnih elektrarn. „Nepričakovani dobiček“ je le del te marže, za katerega se marža poveča zaradi vključitve oportunitetnih stroškov pravic do emisij pri plinsko-parnih elektrarnah. To se kaže tudi tako, da se ta „nepričakovani dobiček“ v enaki višini izravna celo pri elektrarnah, ki sploh ne potrebujejo pravic do emisij ali jih niso prejele.²⁴

22 — Točka 17 vloge z dne 18. januarja 2013.

23 — Glej točko 17 zgoraj in naslednje.

24 — Glej točki 12 in 27 zgoraj.

81. Večja izravnava pri drugih elektrarnah ne bi bila več upravičena z „nepričakovanim dobičkom“. Zmanjševala bi dohodke, ki bi nastali tudi brez vključitve oportunitetnih stroškov za brezplačne pravice do emisij.

82. Posebej energetske učinkovite plinsko-parne elektrarne zato v primerjavi z drugimi elektrarnami niso postavljene v slabši položaj. Njihova sorazmerno večja obremenitev je namreč rezultat tega, da te elektrarne določajo ceno električne energije in da zaradi njihove vključitve oportunitetnih stroškov pravic do emisij nastane „nepričakovani dobiček“, ki ga je treba izravnati. Ne nazadnje je to nujna posledica njihovih višjih proizvodnih stroškov.

Neugodnosti za izboljšanje energetske učinkovitosti

83. Španska dajatev pa je zasnovana tako, da ovira vzpodbude za zmanjšanje emisij. Na vprašanje Sodišča je Španija namreč potrdila, da se dajatev v skladu z uporabljenimi formulo zviša, če se energetska učinkovitost elektrarne poveča.

84. Vzrok za tak učinek je struktura formule za izračun dajatve. V formuli se namreč emisijski faktor plinsko-parne elektrarne deli z emisijskim faktorjem elektrarne, katere dajatev se računa. Emisijski faktor naprave je količina ogljikovega dioksida v tonah, ki nastane pri proizvodnji 1 MWh električne energije.

85. Zaradi izboljšanja energetske učinkovitosti elektrarne pri proizvodnji električne energije nastaja manj ogljikovega dioksida, zaradi česar je njen emisijski faktor manjši. Rezultat omenjenega deljenja emisijskega faktorja plinsko-parne elektrarne s tem zmanjšanim emisijskim faktorjem je zato večji. Ker vsi ostali faktorji v formuli ostanejo enaki, se dajatev v tem primeru poveča.

86. Španija sicer pojasnjuje, da povečanje energetske učinkovitosti pomeni ekonomsko prednost že zato, ker je potrebnih manj pravic do emisij. Vendar pa je ta ekonomska prednost zaradi povišane dajatve vsaj občutno zmanjšana.

87. To ponazarja primer uporabe člena 4(b) odredbe ITC/3315/2007, ki ga je Španija predstavila na prošnjo Sodišča. Predstavljena namišljena elektrarna je na začetku pri proizvodnji 1 MWh električne energije proizvedla 1 tono ogljikovega dioksida. Pri skupni proizvodnji 2259 GWh je nastalo 2.258.762 ton ogljikovega dioksida. Vrednost potrebnih pravic do emisij pri ceni 15,6636 EUR na tono ogljikovega dioksida je bila 35 380 339 EUR. Dajatev je znašala 9 699 252 EUR.

88. Če pa bi se energetska učinkovitost te elektrarne povečala, tako da bi pri proizvodnji 1 MWh električne energije nastalo le še 0,8 ton ogljikovega dioksida, bi bile potrebne le še pravice do emisij v vrednosti 28 304 271 EUR. Vendar pa bi dajatev znašala 12 124 065 EUR.

89. Stroškovna prednost v vrednosti 7 076 068 EUR, ki je posledica privarčevanih pravic do emisij, se zato zaradi povečanja dajatve zmanjša na 4.651.255 EUR.

90. Za elektrarne, ki so energetske učinkovitejše od obravnavanega primera, si je mogoče zamisliti tudi večje zmanjšanje ekonomske prednosti. Poleg tega pa bi se dajatev pri poslabšanju energetske učinkovitosti znižala.

91. Tako ni sporno, da stopnjevanje dajatve ovira vzpodbude za povečevanje energetske učinkovitosti in preprečevanje izgub učinkovitosti na škodo zmanjševanja emisij. V tem delu španska dajatev izpodkopava sistem Direktive 2003/87 in je z njo neskladna.

92. Vendar pa se s tem ne postavlja pod vprašaj dajatev v celoti. Zadostuje namreč, da se ureditev uporablja tako, da izboljšanje energetske učinkovitosti elektrarne ne povzroči višje dajatve.

Vmesna ugotovitev

93. Sporna dajatev iz postopka v glavni stvari je v nasprotju s ciljem znižanja emisij le v delu, v katerem izboljšanje energetske učinkovitosti elektrarne povzroči zvišanje dajatve.

3. Temeljne pravice iz prava Unije

94. Zaradi popolnosti želim na kratko obravnavati še Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. V skladu s členom 51(1) se uporablja za države članice samo, ko izvajajo pravo Unije.²⁵

95. Španska dajatev ni neposredno namenjena prenosu Direktive 2003/87, prav tako pa je Španija ni uvedla v okviru izvajanja pooblastil, ki ji jih daje Direktiva.²⁶ Vendar pa je dajatev reakcija na težavo, ki je posledica v Direktivi uvedenega načela brezplačne dodelitve. Poleg tega so na podlagi Direktive brezplačno dodeljene pravice do emisij eden od faktorjev pri izračunu izravnave. Zato dajatve ni mogoče izključiti s področja izvajanja prava Unije. Zato bom v nadaljevanju preizkusila skladnost dajatve z načelom enakega obravnavanja in načeloma varstva legitimnih pričakovanj in pravne varnosti.

Načelo enakega obravnavanja

96. V skladu z načelom enakega obravnavanja oziroma s prepovedjo diskriminacije se primerljivi položaji ne smejo obravnavati različno in različni položaji se ne smejo obravnavati enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno.²⁷ Različno obravnavanje je utemeljeno, kadar temelji na objektivnem in razumnem merilu, torej kadar je povezano z zakonito dopustnim ciljem, ki ga zadevna zakonodaja želi doseči, in kadar je ta različnost sorazmerna s ciljem, ki se z zadevnim obravnavanjem želi doseči.²⁸ Posamična ureditev mora biti zato v primernem razmerju z razlikami in podobnostmi danega položaja.²⁹ V Direktivi 2003/87 je poseben izraz tega načela v merilu za dodelitev iz Priloge III, točka 5, ki državam članicam prepoveduje dajanje neupravičene prednosti nekaterim podjetjem ali dejavnostim.

97. Ker se španska dajatev nanaša le na proizvodnjo električne energije, je skladna z načelom enakega obravnavanja, če se ta sektor dovolj razlikuje od drugih gospodarskih panog. Da tako razlikovanje obstaja, se da sklepati na podlagi zgoraj navedenega in iz okoliščine, da je zakonodajalec Unije ob reviziji Direktive 2003/87 ugotovil, da lahko sektor električne energije povečanje stroškov, ki izhaja iz sistema Direktive, prevali, zaradi česar naj se pravice do emisij v tem sektorju v celoti dodelijo na dražbi.³⁰ Iz tega je implicitno razvidna ugotovitev zakonodajalca Unije, da v tem sektorju prihaja do „nepričakovanih dobičkov“. V zvezi z drugimi sektorji ni sprejel podobnih ugotovitev. Ti sektorji del potrebnih pravic do emisij namreč še naprej dobivajo brezplačno.

25 — V zvezi z ostalimi jezikovnimi različicami te določbe glej J. Kokott, C. Sobotta, Die Charta der Grundrechte der Europäischen Union nach dem Inkrafttreten des Vertrags von Lissabon, v: *Europäische Grundrechte Zeitschrift* (2010), str. od 265 do 271.

26 — Sodba z dne 26. aprila 2005 v zadevi „Goed Wonen“ (C-376/02, ZOdl., str. I-3445, točka 32).

27 — Sodbe z dne 10. januarja 2006 v zadevi IATA in ELFAA (C-344/04, ZOdl., str. I-403, točka 95), z dne 7. julija 2009 v zadevi S.P.C.M. in drugi (C-558/07, ZOdl., str. I-5783, točka 74) in z dne 14. septembra 2010 v zadevi Akzo Nobel Chemicals in Akros Chemicals proti Komisiji in drugim (C-550/07 P, ZOdl., str. I-8301, točka 55).

28 — Zgoraj v opombi 7 navedena sodba Arcelor Atlantique et Lorraine in drugi, točka 47.

29 — Glej sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Poiaresa Madura z dne 3. aprila 2008 v zadevi Huber (C-524/06, ZOdl., str. I-9705, točka 7) ter moje sklepne predloge z dne 8. septembra 2005 v zadevi Parlament proti Svetu (C-540/03, ZOdl. 2006, str. I-5769, točka 107, in navedena sodna praksa) in z dne 10. marca 2009 v zadevi S.P.C.M. in drugi (C-558/07, ZOdl., str. I-5783, točka 134).

30 — Glej sklice v opombi 14.

Načeli varstva legitimnih pričakovanj in pravne varnosti

98. Čeprav načelo pravne varnosti na splošno nasprotuje temu, da bi pravni akt začel veljati pred objavo, je lahko izjemoma drugače, če to zahteva cilj v splošnem interesu, in če se ustrezno upoštevajo legitimna pričakovanja zadevnih oseb.³¹

99. Višina obravnavane dajatve je bila določena šele z odredbo ITC/3315/2007 z dne 15. novembra 2007, čeprav je ta dajatev veljala že za leto 2006. Zato možnosti neskladja z načelom pravne varnosti ni mogoče vnaprej zavreči. Če pa navedbe Španije v zvezi z nastankom „nepričakovanih dobičkov“ zaradi brezplačno dodeljenih pravic do emisij v obravnavanem primeru držijo, štejem njihovo retroaktivno izravnavo za upravičeno. Če bi bila višina izravnave določena vnaprej, bi namreč obstajala bojazen, da bo kot dodaten strošek preprosto vključena v ceno. Ker poleg tega načelo izravnave velja že od izdaje kraljeve uredbe-zakona 3/2006 marca 2006, podjetja tudi niso mogla pričakovati, da bodo lahko obdržala morebitne „nepričakovane dobičke“.

V – Predlog

100. Zato Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje odgovori:

Člen 10 Direktive 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov načeloma ne nasprotuje uporabi nacionalnih zakonodajnih ukrepov, kakršni so v obravnavanem primeru, ki učinkujejo tako, da se nadomestilo za proizvodnjo električne energije z dajatvijo zniža za znesek, za katerega se je to nadomestilo povečalo zaradi brezplačne dodelitve pravic do emisij. Ta ureditev pa se ne sme uporabljati tako, da bi povečanje energetske učinkovitosti elektrarne povzročilo povišanje dajatve.

31 — Zgoraj v opombi 26 navedena sodba „Goed Wonen“ (točki 33 in 34 in tam navedena sodna praksa).